

Οι προβλέψεις του ΚΕΠΕ για τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές των βασικών μακροοικονομικών μεγεθών της Ελληνικής οικονομίας

Σύνοψη

Η τακτική διεξαγωγή προβλέψεων αναφορικά με την εξέλιξη βασικών μακροοικονομικών μεγεθών παρέχει ένα ιδιαίτερα χρήσιμο εργαλείο για την παροχή βραχυχρόνιων ενδείξεων και την παρακολούθηση της εκτιμώμενης πορείας της οικονομικής δραστηριότητας. Για το λόγο αυτό, το ΚΕΠΕ διεξάγει τακτικές (ανά τρίμηνο) προβλέψεις για τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές κύριων μακροοικονομικών μεγεθών της ελληνικής οικονομίας στη βάση δύο διαφορετικών υποδειγμάτων: ενός υποδείγματος δυναμικού παράγοντα και ενός μικρής κλίμακας μακροοικονομικού υποδείγματος. Το πρώτο εστιάζει στην πρόβλεψη του ρυθμού μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ με τη χρήση ενός μεγάλου αριθμού οικονομικών δεικτών, ενώ το δεύτερο στηρίζεται σε ένα σύστημα εξισώσεων με στόχο την ταυτόχρονη πρόβλεψη του ρυθμού μεταβολής του ΑΕΠ και του εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, του ποσοστού της ανεργίας καθώς και του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών ως ποσοστού του ΑΕΠ. Δεδομένου του ότι τα εν λόγω υποδείγματα παρέχουν σημειακές εκτιμήσεις, πρέπει σε όλες τις

περιπτώσεις να λαμβάνονται υπόψη οι συνδεόμενες εκτιμήσεις για τα σφάλματα πρόβλεψης.

Οι επικαιροποιημένες βραχυπρόθεσμες προβλέψεις του ΚΕΠΕ από τα δύο υποδείγματα αναφορικά με τον μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ για το έτος 2013 συμπίπτουν και διαμορφώνονται στο -3,5%, αντανακλώντας τη σημαντική επιβράδυνση της ύφεσης. Οι αντίστοιχες προβλέψεις για τα μεγέθη του Πληθωρισμού (-0,28%) και της Ανεργίας (27,6%) είναι σαφώς πιο ευνοϊκές σε σχέση με τις προβλέψεις του περασμένου Ιουνίου. Ιδιαίτερα ενθαρρυντικές είναι οι προβλέψεις που αφορούν στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών, το οποίο εκτιμάται ότι θα παρουσιάσει σημαντικό πλεόνασμα (ως ποσοστό του ΑΕΠ) (0,91%). Ως ιδιαίτερα σημαντικό αξιολογείται το γεγονός ότι οι πρώτες εκτιμήσεις για το 2014 φαίνεται να συνηγορούν προς την κατεύθυνση του τερματισμού της ύφεσης στην ελληνική οικονομία. Στη συνέχεια παρουσιάζονται αναλυτικά οι προβλέψεις του ΚΕΠΕ που προκύπτουν από τα δύο υποδείγματα που χρησιμοποιούνται.

Οι προβλέψεις του υποδείγματος παραγόντων για τις βραχυπρόθεσμες εξελίξεις στο ΑΕΠ

Μονάδα οικονομικών προβλέψεων υποδείγματος παραγόντων

Πίνακας 1 Ρυθμός μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ (% , ως προς την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους)

Τρίμηνα	2013		2014	
	2013Q3	2013Q4	2014Q1	2014Q2
Τριμηνιαίος ρυθμός μεταβολής	-3,3 [-3,40 , -3,28]	-1,3 [-1,37 , -1,16]	-0,7 [-0,83 , -0,51]	0,0 [-0,22 , 0,19]
Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής	-3,5 [-3,51 , -3,43]			

Σημείωση: Εποχική διόρθωση με τη χρήση του φίλτρου TRAMO/SEATS. Οι τιμές στις αγκύλες δείχνουν το κάτω και άνω όριο του διαστήματος εμπιστοσύνης της πρόβλεψης στο επίπεδο 95%.

Οι προβλέψεις που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα προκύπτουν από την εφαρμογή ενός δυναμικού υποδείγματος παραγόντων (dynamic factor model)¹ και ενσωματώνουν στοιχεία για την οικονομική δραστηριότητα μέχρι και το δεύτερο τρίμηνο του 2013.

Με βάση τις προβλέψεις του υποδείγματος, καταδεικνύεται μεν η συνέχιση της ύφεσης μέχρι και το τέλος του 2013, καταγράφεται ωστόσο σημαντικός περιορισμός του εύρους της σε σχέση με το 2012. Επιπροσθέτως, ο προβλεπόμενος μηδενικός ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ στο δεύτερο τρίμηνο του 2014 ενδέχεται να σηματοδοτεί, κάτω από συγκεκριμένες προϋποθέσεις, την έναρξη πορείας εξόδου της Ελληνικής οικονομίας από την ύφεση.

Πιο αναλυτικά, εντείνονται οι ενδείξεις για σημαντική αποκλιμάκωση της αρνητικής δυναμικής που μέχρι πρόσφατα χαρακτήριζε το γενικότερο οικονομικό περιβάλλον στη χώρα. Ειδικότερα, ιδιαίτερα θετική καταγράφεται η πορεία στον κλάδο του τουρισμού, ενώ ευνοϊκές εξελίξεις παρατηρούνται και ως προς τις εξαγωγές αγαθών, τον κύκλο εργασιών στη βιομηχανία για την εξωτερική αγορά, τους δείκτες ανταγωνιστικότητας, τον δείκτη οικονομικού κλίματος, καθώς και ορισμένους επί μέρους δείκτες που αντανακλούν προσδοκίες. Παράλληλα, ηπιότερες πτωτικές τάσεις επικρατούν ιδιαίτερα στο δεύτερο τρίμηνο του 2013 σε κύρια μακροοικονομικά μεγέθη της εγχώριας ζήτησης, όπως οι επενδύσεις και η κατανάλωση. Σημαινόντα ρόλο στις εξελίξεις αυτές διαδραματίζει η βελτίωση των δημοσιονομικών μεγεθών, η αποδυνάμωση του κλίματος αβεβαιότητας, η ενίσχυση της αξιοπιστίας της

¹ Αναλυτική περιγραφή του δυναμικού υποδείγματος παραγόντων παρουσιάζεται στο Τεύχος 15 των Οικονομικών Εξελίξεων.

εφαρμοζόμενης πολιτικής και η πρόοδος αναφορικά με τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Παράλληλα, θετική είναι και η συμβολή της ολοκλήρωσης της διαδικασίας ανακεφαλαιοποίησης των ελληνικών συστημικών τραπεζών.

Σε συνδυασμό με τα παραπάνω, η προοπτική σταδιακής εξόδου από την ύφεση ξεκινώντας από το δεύτερο τρίμηνο του 2014 δύναται να επιτευχθεί στη βάση μιας σημαντικής ενίσχυσης των εξαγωγών και μιας βαθμιαίας ανάκαμψης των επενδύσεων.

Οι προβλέψεις των βασικών μακροοικονομικών μεγεθών με την χρήση ενός μικρής κλίμακας μακρο-οικονομικού υποδείγματος

Μονάδα οικονομικών προβλέψεων υποδείγματος SURE

Πίνακας 2. Προβλέψεις για τους ρυθμούς μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ, του Πληθωρισμού, της Ανεργίας και του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών

	2013
ΑΕΠ (πραγματικό)	-3,55% ¹⁾ (-4,09%) [1,64]
Εναρμονισμένος Πληθωρισμός	-0,28% ¹⁾ (-0,18%) [0,40]
Ανεργία	27,6% ¹⁾ (28,5%) [0,46]
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλαγών (% ΑΕΠ)	0,91% (0,93) [1,50]

Σημείωση: ¹⁾ Μέσο ετήσιο επίπεδο. Στις παρενθέσεις εμφανίζονται οι προβλέψεις του περασμένου Ιουνίου. Οι τιμές στις αγκύλες δείχνουν το τυπικό σφάλμα πρόβλεψης της κάθε μεταβλητής.

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται οι εκτιμήσεις για το ΑΕΠ, τον Πληθωρισμό, την Ανεργία και το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών, οι οποίες προκύπτουν από την εφαρμογή ενός μικρής κλίμακας μακρο-οικονομικού υποδείγματος και βασίζονται στην μεθοδολογία SURE (Seemingly Unrelated Regression Equations).²

Από τα αποτελέσματα, έτσι όπως αυτά καταγράφονται στον Πίνακα 2, ο μέσος ετήσιος ρυθμός συρρίκνωσης του πραγματικού ΑΕΠ για το 2013 αναμένεται να επιβραδυνθεί σημαντικά, ως προς το 2012, και να κυμανθεί κοντά στο -3,55%. Η ευνοϊκή αναθεώρηση των προβλέψεων κατά μισή ποσοστιαία μονάδα σε σχέση με τις αντίστοιχες του περασμένου Ιουνίου καταδεικνύει ότι επιταχύνεται η μετάβαση της οικονομίας σε μια νέα ισορροπία. Προς αυτή την κατεύθυνση φαίνεται να συνηγορεί και μια πρώτη εκτίμηση του συγκεκριμένου

υποδείγματος για οριακή άνοδο ή τουλάχιστον μη περαιτέρω συρρίκνωση του πραγματικού ΑΕΠ για το 2014 (0,04%).

Παρά τις θετικές ενδείξεις για σύντομο τερματισμό της ύφεσης, το ποσοστό της ανεργίας αναμένεται να παραμείνει υψηλό κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους (27,6%). Αξίζει εδώ να αναφερθεί ότι σε σχέση με τις προβλέψεις του περασμένου Ιουνίου, οι τρέχουσες εκτιμήσεις είναι λιγότερο δυσμενείς καθώς στην εκτίμηση του υποδείγματος έχουν ενσωματωθεί νεότερα στατιστικά στοιχεία τα οποία υποδεικνύουν μια μικρή υποχώρηση της ανεργίας. Η διατήρηση της ανεργίας σε τόσο υψηλά επίπεδα οφείλεται τόσο στη συρρίκνωση της παραγωγικής βάσης της χώρας όσο και στην αδυναμία ταχείας αναδιάρθρωσης και προσαρμογής των οικονομικών δομών σε ένα νέο παραγωγικό πρότυπο. Σε μεγάλο βαθμό η εξέλιξη αυτή αντικατοπτρίζει, μεταξύ άλλων, την αδυναμία των ελληνικών επιχειρήσεων να αντλήσουν κεφάλαια από το εγχώριο τραπεζικό σύστημα.

² Αναλυτική περιγραφή του μικρής κλίμακας μακρο-οικονομικού υποδείγματος που εκτιμήθηκε με τη μέθοδο SURE παρουσιάζεται στο Τεύχος 21 των Οικονομικών Εξελίξεων.

Σε ότι αφορά τις εξελίξεις στο γενικό επίπεδο των τιμών, εκτιμάται ότι ο μέσος ετήσιος πληθωρισμός (με βάση τον ΕΔΤΚ) θα έχει αρνητικό πρόσημο το τρέχον έτος (-0,28%). Οι προβλέψεις αυτές είναι απολύτως συμβατές τόσο με την ύπαρξη αρνητικού παραγωγικού κενού λόγω ελλιπούς εγχώριας ζήτησης κατά την τρέχουσα περίοδο όσο και με τη σημαντική μείωση του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος.

Τέλος, οι εξελίξεις και προοπτικές του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών αναμένεται να είναι ιδιαίτερα θετικές. Η εκτίμηση αυτή αντανακλά την

αύξηση της ανταγωνιστικότητας κόστους των ελληνικών προϊόντων (λόγω εσωτερικής υποτίμησης) η οποία με τη σειρά της έχει οδηγήσει στον περιορισμό του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου και την αύξηση του πλεονάσματος του ισοζυγίου υπηρεσιών. Ωστόσο, τη μεγαλύτερη συμβολή στη βελτίωση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών έχει η μείωση του ελλείμματος ισοζυγίου εισοδημάτων λόγω του περιορισμού των πληρωμών για τόκους επί τίτλων του δημοσίου που διακρατούν κάτοικοι του εξωτερικού στα πλαίσια του PSI.